

Regionalne usługi publiczne w rozwoju województwa

Prof. AE dr hab. Aldona Frączkiewicz-Wronka
Katedra Zarządzania Publicznego
Akademia Ekonomiczna Katowice

Adobe Reader - [Zielona Ksiega usług użyteczności publicznej.pdf]

Plik Edycja Widok Dokument Narzędzia Okno Pomoc

Zapisz kopię Szukaj Narzędzie Zaznaczanie 122% Pomoc

Strony

COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES

Brussels, 21.5.2003
COM(2003) 270 final

GREEN PAPER

ON SERVICES OF GENERAL INTEREST

(Presented by the Commission)

Komentarze Załączniki

1 z 63

Start Microsoft PowerPoint ... Adobe Reader - [Ziel...

12:15

Adobe Reader - [com2004_0374p101 biała ksiega.pdf]

Plik Edycja Widok Dokument Narzędzia Okno Pomoc

Zapisz kopię Szukaj Narzędzie Zaznaczanie 122% Pomoc

Strony

 KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, 12.5.2004
COM(2004) 374 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO ORAZ KOMITETU REGIONÓW**

Biała Księga nt. usług użyteczności publicznej

Komentarze Załączniki

1 z 31

Start Microsoft PowerPoint ... Adobe Reader - [com...

12:16

Realizując zadany na dzisiaj temat chciałabym poszukać odpowiedzi na następujące pytania:

1. Jakie jest stanowisko UE w kwestii usług użyteczności publicznej?
2. Jakie kompetencje powinny rozwijać europejskie regiony, w tym polskie, by być konkurencyjnymi w globalnej gospodarce?
3. Jakie znaczenie dla kształtowania podstaw rozwoju społeczno-gospodarczego mają usługi publiczne?
4. Co rozumiemy pod pojęciem usług publicznych i jak je klasyfikujemy?
5. Czy a jeśli tak to dlaczego należy wyodrębnić i przypisać do kompetencji regionu określoną grupę usług publicznych?
6. Jakie usługi publiczne powinny się znaleźć w kompetencji regionu i dlaczego?

Problem przyszłości usług użyteczności publicznej

- centrum debaty poświęconej **europejskiemu modelowi społeczeństwa**
- uznanie ogromnego znaczenia poprawnie funkcjonujących, łatwo dostępnych, wysokiej jakości, przystępnych cenowo usług użyteczności publicznej **dla jakości życia obywateli Europy, ochrony środowiska oraz konkurencyjności europejskich przedsiębiorstw**
- **Zielona Księga** na temat usług użyteczności publicznej

Problem przyszłości usług użyteczności publicznej

- potrzeba stworzenia harmonijnego połączenia **mechanizmów rynkowych z misją usług publicznych**
- wyraźnie podkreśla się, że usługi publiczne **to nie wolne rozdawnictwo darów, ale działania oparte na kalkulacji ekonomicznej strat i zysków dla obecnych i przyszłych pokoleń**

Usługi użyteczności publicznej oraz kontekst, w którym są świadczone, ulegają ciągłym zmianom i w przyszłości nadal będą się zmieniać (demografia, demokratyzacja, technologie)

Biała Księga podkreśla stanowisko Unii Europejskiej jako podmiotu propagującego konieczność rozwoju usług użyteczności publicznej oraz przedstawia główne elementy strategii zmierzającej do tego,

aby wszyscy obywatele oraz przedsiębiorstwa posiadali dostęp do wysokiej jakości usług świadczonych po przystępnych cenach

Mimo, że istnieje wspólna koncepcja usług użyteczności publicznej, która odzwierciedla wartości oraz cele Wspólnoty i opiera się na wielu wspólnych elementach, takich jak:

- łatwa dostępność usług,
- ciągłość,
- jakość usług,
- przystępność cen,
- ochrona użytkowników i konsumentów

brak jest konkretnej wizji jej realizowania

Biorąc pod uwagę obecne tendencje, kluczową rolę w zakresie realizowania usług użyteczności publicznej winien pełnić region

Należy jednak podkreślić, że chociaż świadczenie usług użyteczności publicznej może być:

- **zorganizowane we współpracy sektorem prywatnym lub**
- **powierzone przedsiębiorstwom społecznym prywatnym lub państwowym,**

określenie zakresu usług publicznych oraz ich misji nadal pozostaje zadaniem, za które odpowiedzialne są władze publiczne odpowiedniego szczebla.

Zasady przewodnie podejścia UE do problemu usług użyteczności publicznej

- **Umożliwienie władzom publicznym działania blisko obywateli**
- **Osiągnięcie celów usług publicznych na konkurencyjnych rynkach otwartych**
- **Zapewnienie spójności oraz powszechnego dostępu**
- **Utrzymanie wysokiego poziomu jakości oraz bezpieczeństwa**

Zasady przewodnie podejścia UE do problemu usług użyteczności publicznej cd.

- **Zagwarantowanie praw konsumenta i użytkowników**
- **Kontrola i ocena wyników**
- **Poszanowanie różnorodności usług i uwarunkowań**
- **Zasada przejrzystości**
- **Zapewnienie pewności prawnej**

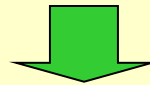

Problem usług użyteczności publicznej ma kluczowe znaczenie dla realizowania Polityki Spójności

Usługi publiczne są elementem kluczowym dla społecznej, ekonomicznej i regionalnej spójności w Europie

Usługi te muszą być wysokiej jakości, muszą być dostępne dla każdego – oczywiście w ramach stanowionych prawem zasad, ale również ich dostarczanie musi być oparte na rachunku ekonomicznym

Oczywiście rozumianym szerzej niż nakład/efekt wyrażony w wartościach monetarnych, myślę tutaj o zyskach, które przynosi społeczeństwu w długookresowej perspektywie trwania inwestowanie w kapitał ludzki.

Powiązanie kapitału ludzkiego z kategorią usługi publiczne - kluczowa rola regionu

Kapitał ludzki to ekonomiczny zasób wiedzy, umiejętności, zdrowia i energii witalnej zawarty w każdym człowieku i społeczeństwie jako całości, określający zdolność do pracy, adaptacji do zmian w otoczeniu oraz możliwości kreacji/tworzenia nowych rozwiązań

Jak zwiększa się kapitał ludzki?

głównie poprzez dostarczanie w sposób racjonalny i zgodny z logiką rozwoju usług i udogodnień związanych z:

ochroną zdrowia, poprawą jakości życia, kształceniem w systemie edukacji narodowej, szkoleniami i doskonaleniem zawodowym w czasie pracy, poszukiwaniem i gromadzeniem informacji o sytuacji firm i perspektywach zawodowych, stymulowaniem badań nad czynnikami kształtującymi rozwój społeczny i gospodarczy oraz wykorzystywaniem wyników tych badań w procesie sprawowania władzy

Jak zwiększa się kapitał ludzki?

Analizując wskazane obszary kształtowania/formowania kapitału ludzkiego jednoznacznie konstatujemy, iż w wymiarze społeczeństwa zasób kapitału ludzkiego nie jest w pełni zależny od potencjału genetycznego, ale może być kształtowany przez działania określonych podmiotów i struktur władzy.

Stąd tak silnie podkreślane znaczenia usług publicznych dla kształtowania poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz konieczność ich definiowania i delimitacji po to aby jednoznacznie wskazać na podmioty, które powinny je realizować i dookreślić strumień ich finansowania.

Co zdecyduje o sposobie realizowania usług użyteczności publicznej?

- nadanie pierwszeństwa zasadzie użyteczności publicznej wypełnianej przez usługi publiczne;
- zapewnienie każdemu dostęp do usług publicznych;
- wzmocnienie usług publicznych w celu zagwarantowania podstawowych praw obywatelskich;
- zagwarantowanie większego bezpieczeństwa prawnego umożliwiające trwały rozwój misji usług publicznych;
- nadanie usługom publicznym mocnych podstaw prawnych i w ten sposób uchronienie ich przed ideologicznym traktowaniem z pozycji „niewidzialnej ręki rynku” ale dowartościuje potrzebę podejmowania działań efektywnych ekonomicznie.

Usługi użyteczności publicznej jako siła regionu, dlaczego...? bo...

Dzisiaj liczy się co innego – umiejętności dostępne na lokalnym rynku pracy, obecność innowacyjnych małych i średnich przedsiębiorstw czy **jakość życia, którą region może zaproponować. I w tym właśnie obszarze należy umiejscowić poszukiwanie czynników określających wpływ usług publicznych na rozwój regionu.** To ich poziom i jakość powodują, że firmy, pracownicy naukowi, wysoko kwalifikowani specjaliści, ludzie należący do "klasy kreatywnej" gromadzą się chętniej w jednych miejscach niż drugich, że powstają innowacyjne klastry, które napędzają rozwój

Usługi użyteczności publicznej jako siła regionu, dlaczego...? bo...

- Ewolucja sposobu rządzenia, zmiany zachodzące w odniesieniu do *governance*: w ostatnich latach w większości państw europejskich mieliśmy do czynienia z daleko posuniętą decentralizacją. **Jej podłoże miało charakter polityczny, ale jej rezultatem było włączenie do polityki rozwojowej całego szeregu aktorów, którzy byli w niej wcześniej nieobecni – lokalnych i regionalnych samorządów, organizacji społeczno – gospodarczych, przedstawicieli biznesu.**
- **To z kolei zwiększyło efektywność podejmowanych z ich udziałem decyzji gospodarczych i społecznych.**

Program Rozwoju Instytucjonalnego

- Zarządzanie strategiczne i finansowe
- Organizacja i funkcjonowanie urzędu
- Zarządzanie kadrami
- **Usługi publiczne, w tym komunalne**
- Partycypacja społeczna i stymulowanie rozwoju społecznego
- Stymulowanie rozwoju gospodarczego
- Zarządzanie projektami
- Współpraca między jednostkami samorządu terytorialnego
- Etyka i zapobieganie zjawiskom korupcji
- Zestawienie obszarów i kryteriów zarządzania dla urzędu gminy, starostwa powiatowego i urzędu marszałkowskiego, stosowanych w metodzie rozwoju instytucjonalnego_

- Doskonalenie zarządzania usługami publicznymi dokonuje się poprzez zwiększanie powszechnej dostępności oraz poprawę jakości usług świadczonych przez jednostki administracji publicznej.
- Powszechna dostępność oraz poprawa jakości jest efektem sprawnego zarządzania usługami przez jednostki administracji publicznej, które dbają o zapewnienie warunków do efektywnej ich realizacji, bazując na zdefiniowanych standardach ich realizacji oraz określonym rynku usługodawców

Grupy usług publicznych	Kategorie usług publicznych
Usługi administracyjne	Wydawanie dokumentów na życzenie klienta, nie będących decyzjami administracyjnymi, zezwoleniami, koncesjami
	Wprowadzanie do rejestru (bazy danych) danych uzyskiwanych bezpośrednio od klienta
	Wydawanie zezwoleń oraz decyzji w rozumieniu i trybie kodeksu postępowania administracyjnego
	Wydawanie zezwoleń i koncesji związanych z działalnością gospodarczą reglamentowaną przez państwo

Grupy usług publicznych	Kategorie usług publicznych
Usługi społeczne	Ochrona zdrowia
	Oświata i wychowanie oraz edukacja
	Kultura
	Kultura fizyczna i rekreacja
	Pomoc i opieka społeczna
	Mieszkalnictwo
	Bezpieczeństwo publiczne

Grupy usług publicznych	Kategorie usług publicznych
Usługi techniczne	Transport - usługi i infrastruktura
	Gospodarka wodna - zaopatrzenie w wodę i kanalizacja
	Gospodarka odpadami oraz utrzymanie porządku i czystości
	Cmentarnictwo
	Zaopatrzenie w energię (elektroenergetyka, gazownictwo, ciepłownictwo)
	Zieleń publiczna

Jaki jest najbardziej odpowiedni poziom władztwa i forma realizacji, tak aby dostarczanie usług publicznych było najbardziej efektywne i co bierzemy pod uwagę w ocenie?

- Zasadę subsydiarności i lokalnej odpowiedzialności
- Ekonomię skali
- Efekty zewnętrzne
- Równość i sprawiedliwość społeczna
- Dostępność i odpowiedzialność

- Wyższy szczebel powinien dostarczać usług, które charakteryzuje ekonomia skali i efekty zewnętrzne, natomiast niższy powinien być odpowiedzialny za usługi natury lokalnej. Czyli na poziomie regionu: drogi, woda, odpady, usługi socjalne, mieszkania, planowanie i rozwój regionu. Na niższym poziomie lokalne drogi, straż pożarna, gromadzenie odpadów, parki, rekreacja, biblioteki, planowanie i rozwój lokalny.

Żeby móc określić, na jakim poziomie mają być podejmowane decyzje odnośnie świadczenia usług publicznych, w mojej opinii trzeba by określić ich **efektywność**.

W jaki sposób określać efektywność świadczenia usług publicznych?

- Niestety odpowiedź na to pytanie jest bardzo trudna i skomplikowana.
- O wiele łatwiej niż efektywność (effectiveness), jest ocenić wydajność (efficiency).
- Wydajność odwołuje się głównie do efektów policzalnych
- Efektywność dodatkowo w sferze publicznej powinna odnosić się do potencjalnych korzyści: zdrowe społeczeństwo, wykwalifikowane zasoby siły roboczej, większa spójność społeczna i inne.
- Zatem widać, że sugerowane miary są złożone a proces dochodzenia do jednoznacznej delimitacji usług na poziom regionalny i lokalny skomplikowany i najeżony wieloma rafami partykularyzmów i brakiem politycznego konsensusu.

Rysuje się zatem potrzeba racjonalnego podejścia i w konsekwencji zastosowania rachunku zysku i strat ustalenie zawartości katalogu usług użyteczności publicznej realizowanych na poziomie regionu bowiem z tego właśnie poziomu można faktycznie kształtować kapitał ludzki czyli realnie wpływać na poziom rozwoju regionu